

Případy komisaře Wallandera

henning
mankell

KRIMI román HOST

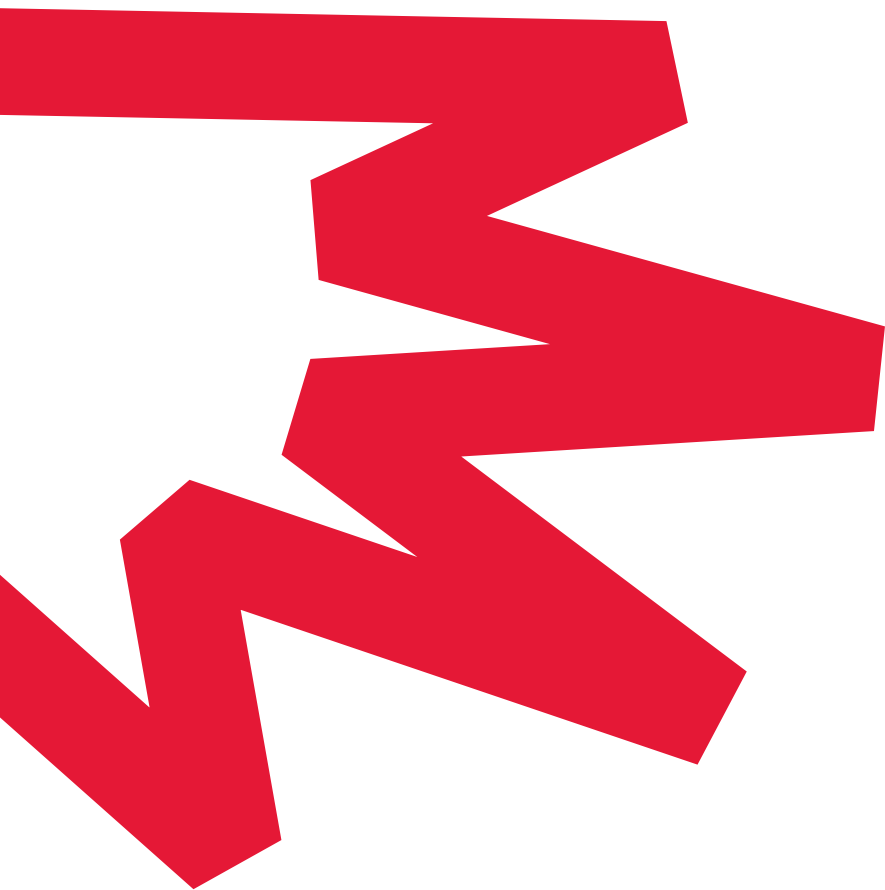
ruka

**wallanderův
svět**

ruka

**wallanderův
svět**

henning
mankell

KRIMI román HOST

ruka

**wallanderův
svět**

Brno 2016

Copyright © Henning Mankell, 2004/2013
Published by agreement with Leopard Förlag, Stockholm
and Leonhardt & Høier Literary Agency A/S, Copenhagen
Cover photo credit: 14/366: Frozen Lake
by Janick Entremont
(www.flickr.com/photos/132227784@N08/24354199286),
CC BY 2.0, modified
Translation © Helena Stiessová, 2016
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2016
(elektronické vydání)
ISBN 978-80-7491-853-7 (Formát PDF)
ISBN 978-80-7491-854-4 (Formát ePub)
ISBN 978-80-7491-855-1 (Formát MobiPocket)

ruka

V sobotu 26. října 2002 se Wallander vzbudil nesmírně unavený. Měl za sebou náročný týden, jelikož ystadskou policejní stanicí zdecimovala těžká viróza. Jindy by se komisař nakazil jako první, ale tentokrát z nějakého záhadného důvodu zůstal mezi hrstkou zdravých kolegů. V průběhu týdne došlo ve Svarte k brutálnímu znásilnění a Ystad hlásil několik případů ublížení na zdraví, a tak měl Wallander plno práce, která si žádala přesčasy.

Dlouho do noci zůstal sedět za psacím stolem. Hlavu měl příliš těžkou, než aby mu to myslelo, ale domů do Mariagatan se mu nechtělo. Kolem policejní stanice vířily poryvy větru. Čas od času prošel někdo po chodbě. Wallander se modlil, aby mu nikdo nezaklepal na dveře. Chtěl mít chvíli pokoj.

Od čeho vlastně? pomyslel si. Možná chci ze všeho nejvíc mít pokoj sám od sebe. Od toho, jak mě užírá stále větší a větší nechuť. A nepověděl jsem o tom živé duši.

Za oknem se honilo podzimní listí. Chvilí uvažoval, že by si vybral zbývající dovolenou a podíval se po nějakém levném zájezdu na Mallorcu nebo někam jina. Ale ani se nesnažil ten nápad dotáhnout do konce. I kdyby někde na španělském ostrově svítilo slunce, stejně by tam nenašel klid.

Podíval se na stolní kalendář. Rok 2002. Říjen. Už pracuje u policie víc než třicet let. Z pochůzkáře střežícího ulice v Malmö se vypracoval na zkušeného a respektovaného kriminalistu. Připsal si na konto spoustu vyřešených případů nejtěžšího kalibru. S vlastním životem sice spokojený nebyl, ale jako policista rozhodně mohl mít dobrý pocit. V práci se vyznamenal a snad přispěl k tomu, že se lidé cítí o něco bezpečněji.

Venku projelo auto a výrazně přidalo plyn. Gumy zakvílely. Nějaký mladoch za volantem, pomyslel si Wallander. Určitě dobře ví, že právě míjí policejní stanici. A samozřejmě nás chce narčknout. Ale se mnou to ani nehne. Už ne.

Vyšel na chodbu. Nikde nikdo. Z jakési místnosti se zpoza zavřených dveří ozval něčí smích. Šel si pro čaj a vrátil se k sobě.

Nápoj chutnal prapodivně. Podíval se na sáček a zjistil, že namhmátl sladký jasmínový čaj. Vůbec mu nechutnal. Vyhodil pytlík do koše a obsah hrnku vylil do květináče s orchidejí, kterou mu věnovala jeho dcera Linda.

Zabral se do úvah, co všechno se za ta léta u policie změnilo. Když začínal na pozici strážníka, panovaly mezi velkými městy, jako je Malmö, a malými, jako je Ystad, značné rozdíly. Časem se všechny setřely. Už jen veškerá trestná činnost spojená s narkotiky. Když nastoupil do služby v Ystadu, jezdívali si drogově závislí pro zboží do Kodaně. Teď se dá všechno sehnat přímo v Ystadu. Navíc se k tomu musí připočítat mohutný nástup obchodování na internetu.

Wallander často s kolegy probíral tezi, že být policistou je v posledních letech mnohem těžší než dřív. Ale jak teď seděl v kanceláři a na okno se lepilo listí, napadlo ho, jestli je to vážně pravda. Není to spíš výmluva? Aby nemusel sledovat, jak se společnost mění a jaký vliv mají ty změny na kriminalitu?

Nikdo mě v životě nenařkl z lenosti, uvažoval. Ale možná jsem přece jenom líný. Nebo se ze mě ten lenoch pomalu stává.

Vstal, vzal si bundu přehozenou přes židli pro hosty, zhasl lampičku a šel. Jeho myšlenky zůstaly v kanceláři, otázky bez odpovědí.

Jel potemnělým městem domů. Na asfaltu se leskla dešťová voda. Hlavu měl najednou úplně prázdnou.

Druhý den měl volno. Napůl rozespalý slyšel, jak v kuchyni zvoní telefon. Jeho dcera Linda, která dokončila studium na policejní

akademii ve Stockholmu a minulý podzim nastoupila k ystadské policii, stále bydlela u něj. Vlastně už se měla přestěhovat, ale ještě pořád neměla smlouvu na byt, který měla zamluvený. Slyšel, jak telefon zvedla, a řekl si, že to určitě není pro něj. Den předtím se do práce dostavil uzdravený Martinsson a slíbil, že Wallandera nebude rušit.

Nikdo jiný mu obvykle nevolal, obzvlášť ne v neděli ráno. Zato Linda dokázala strávit denně s mobilem hodně času. Wallander se tomu podívoval. Sám měl k telefonům poměrně složitý vztah. Kdykoliv se aparát rozdrnčel, pěkně to s ním trhlo, kdežto Linda podle všeho zvládala s pomocí sluchátka kočírovat značnou část svého života. Odhadoval, že to je zřejmě známka prostého faktu, že jsou každý z jiné generace.

Dveře do ložnice se otevřely. Wallander sebou vztekle škubl.

„Neumíš zaklepat?“

„Vždyť jsem to jenom já.“

„Jak by ti bylo, kdybych ti vtrhnul do pokoje bez zaklepání?“

„Já se zamykám. Máš telefon.“

„Mně přece nikdo nevolá.“

„Tak teď ti zrovna někdo volá.“

„A kdo?“

„Martinsson.“

Wallander se na posteli posadil. Linda věnovala nelichotivý pohled jeho odhalenému břichu. Ale nic neřekla. Byla neděle. Měli dohodu, že dokud u něj bude bydlet, budou dodržovat neděli jako den příměří, kdy se nebudou vzájemně kritizovat. Neděle byla prohlášena za den přátelství.

„Co chce?“

„To mi neřekl.“

„Mám dneska volno.“

„Nevím, proč ti volá.“

„Nemůžeš mu říct, že jsem někde venku?“

„Kristepane!“

Otočila se na podpatku a zamířila k sobě do pokoje. Wallander se došoural do kuchyně a vzal sluchátko. Za oknem pršelo. Ale mraky byly řídké, sem tam zahlédl flíčky modré oblohy.

„Myslel jsem, že můžu mít aspoň dneska volno!“

„To taky máš,“ odtušil Martinsson.

„Tak co se stalo?“

„Nic.“

Wallander cítil, jak se ho zmocňuje vztek. Copak mu Martinsson volá jenom tak? To nemívá ve zvyku.

„Tak proč mi voláš? Ještě jsem spal.“

„Proč se tak rozčiluješ?“

„Protože mám důvod.“

„Měl bych pro tebe dům. Na venkově. Kousek od Löderupu.“

Wallander už léta uvažoval o tom, že opustí svůj byt v Mariagatan v centru Ystadu. Toužil bydlet na venkově a chtěl si pořídit psa. Před několika lety mu zemřel otec a Linda se odstěhovala. Od té doby v něm rostla potřeba životní změny. Několikrát se byl podívat na domy v nabídce realitní kanceláře. Ale nikdy to nebylo podle jeho představ. Párkrát měl pocit, že už je hodně blízko, jenže zase byla na překážku cena. Jeho plat a úspory nestačily. Práce u policie s sebou nepřináší možnost nějak výrazně si naspořit.

„Jsi tam?“

„Jo. Řekni mi k tomu něco.“

„Teď zrovna nemůžu. Někdo se v noci vloupal do obchoďáku. Ale když se stavíš, povím ti víc. A dokonce tu mám i klíče.“

Martinsson zavěsil. Do kuchyně vešla Linda a nalila si kávu. Podívala se na něj s otázkou v očích a poté mu taky nalila. Sedli si s hrnkem ke stolu.

„Musíš do práce?“

„Ne.“

„Tak co ti chtěl?“

„Měl by pro mě dům.“

„Vždyť bydlíš v řadovce, ne? Já jsem myslela, že chceš někam na venkov.“

„Ty mě neposloucháš. Chce mi nabídnout dům, ale ne ten svůj.“

„A co je to za dům?“

„Nevím. Chceš jet se mnou?“

Zavrtěla hlavou.

„Už něco mám.“

Nezeptal se jí, co má v plánu. Věděl, že v tomhle směru je stejná jako on. Nepoví mu víc, než co musí. A když se jí nezeptá, nemusí mu odpovídat.

Na policejní stanici dorazil Wallander krátce po dvanácté. Když vyšel z domova na ulici, chvíli váhal, jestli nemá jet autem. Ale vzápětí ho bodlo špatné svědomí. Nedopřává si dostatek pohybu. A navíc Linda určitě stojí u okna a sleduje ho. Jestli nasedne do auta, večer to od ní slízne.

Vydal se na cestu pěšky.

Jsme jako manželé po dvaceti letech, pomyslel si. Nebo jako policajt ve středním věku a jeho nemístně mladá manželka. Kdy si jsem měl za ženu její matku. A teď to vypadá, jako bych žil na hromádce s vlastní dcerou. Ve vší počestnosti. Ovšem k oboustrannému a stále rostoucímu podráždění.

Když dorazil na vyliďněnou stanici, našel Martinssona v jeho kanceláři. Zatímco kolega ještě po telefonu vyřizoval případ jakéhosi nezvěstného traktoru, Wallander si zběžně pročítal nové nařízení z policejního prezidia, které sebral ze stolu. Direktiva se týkala používání pepřového spreje. V jižním Švédsku nedávno proběhlo testování, z něhož vyplynulo, že pepřový sprej funguje jako výborný zklidňující prostředek proti osobám s násilným chováním.

Wallander si v tu chvíli připadal jako kmet. Byl mizerný střelec a možnost, že by se ocitl v situaci, kdy by musel vystřelit, ho děsila. Už to zažil, a dokonce před lety v sebeobraně zastřelil člověka. Ale představa, že by si rozšířil osobní arzenál o malou zákeřnou lahvičku s pepřovým sprejem, ho nijak nenadchla.

Začínám být starej už i sám na sebe, pomyslel si. Jsem starej na sebe i na tuhle práci.

Martinsson praskl sluchátkem do vidlice a vymrštil se ze židle. Wallander si najednou vybavil toho mladého muže, který nastoupil na ystadskou stanici před patnácti lety. Už tenkrát Martinsson pochyboval, jestli se na tu práci hodí. Během let několikrát málem uskutečnil svůj úmysl odejít. Ale nakonec si to pokaždé rozmyslel. Teď už to nebyl ten mladík jako tenkrát. Na rozdíl od Wallandera ovšem nepřibral, naopak zhubl. Největší změny doznala jeho bujná hnědá kštice. Vlasý mu během let zřídly a Martinssonovi se na hlavě skvěla pleš.

Podal komisařovi svazek klíčů. Wallander zaznamenal, že jsou to vesměs staré klíče.

„Ten dům patří bratranci mojí ženy,“ vysvětlil Martinsson. „Je to starý pán a barák stojí ladem. On se doposledka vzpouzel a nechtěl to prodat, ale teď musel jít do pečovateláku a došlo mu, že se odtamtud živý nedostane. Už kdysi mě poprosil, ať mu s prodejem pomůžu, až na to dojde. A teď ta chvíle nastala. Hned jsem si vzpomněl na tebe.“

Martinsson ukázal na odřenou a rozvrzanou židli pro hosty. Wallander se posadil.

„Říkal jsem si, že by tě to mohlo zajímat z několika důvodů,“ pokračoval. „Jednak vím, že sháníš něco na venkově. A navíc ten dům není jen tak někde.“

Wallander čekal, co z toho vyleze. Pomyslel si, že Martinsson odjakživa míval ve zvyku napínat člověka na skřípec a jednoduché věci zbytečně komplikovat.

„Ten dům je u cesty na Vretu, kousek od Löderupu,“ prozradil Martinsson.

Wallander dobře věděl, kam tím míří.

„Který to je?“

„Prodává ho nějaký Karl Eriksson.“

Wallander přemýšlel.

„Není to ten, jak měl kdysi u benzinky kovárnu?“

„Jo, to je on.“

Wallander vstal a hrábl po klíčích.

„Mockrát jsem kolem projížděl. Na druhou stranu stojí blízko domu, kde bydlel táta. Co když mi to nebude vyhovovat?“

„Zajeď se tam podívat a uvidíš.“

„Kolik za to chce?“

„Tohle nechal na mně. Ale vzhledem k tomu, že ty peníze dostane moje manželka, musím pochopitelně nasadit tržní cenu.“

Wallander se ve dveřích zarazil. Najednou se mu to rozleželo.

„Mohl bys mi říct aspoň řádovou představu? Pokud si ten dům nemůžu dovolit, nemá ani smysl tam jezdit.“

„Jen vyraž,“ řekl Martinsson. „Můžeš si ho dovolit. Když budeš chtít.“

Wallander šel zpátky domů. Těšil se, ale zároveň hodně přemýšlel. Když nasedl do auta, spustil se déšť. Vyjel z Ystadu a dal se po hlavní silnici podél moře. Napadlo ho, že už je to nějakých let, co tudy naposledy jel navštívit otce.

Jak dlouho je vlastně táta po smrti? Chvilku mu trvalo, než si vybavil, ve kterém roce se to stalo. Už je to dávno. Od jejich společné cesty do Říma uplynulo hodně let.

Vzpomněl si, jak otce sledoval, když se tajně vydal na soukromou procházku římskými ulicemi. Ještě teď se styděl, že ho špehoval, aby zjistil, kam jde. Otec byl sice starý a neměl hlavu úplně jasnou, ale ani to Wallandera neomlouvalo. Proč ho prostě nenechal na pokoji, aby se táta mohl v klidu potěšit dávnými vzpomínkami? Proč ho šmíroval? S vysvětlením, že měl strach, aby se mu něco nestalo, jen tak nevystačí.

Dobře si vybavoval svoje tehdejší pocity. Neměl tenkrát nějakou vážnou obavu. Spíš byl prostě zvědavý.

Čas se najednou scvrkl. Připadalo mu, jako by to bylo včera, kdy jel za otcem na návštěvu, zahrát si karty, možná si připít jedním panáčkem a nakonec se pohádat kvůli nějaké naprosté hlouposti.

Moc mi ten dědek chybí, pomyslel si. Jiného tátu už mít nebudu. Většinou byl dost nesnesitelný a doháněl mě k šílenství. A přesto mi chybí. To nemůžu popřít.

Odbočil na známou silnici a zahlédl střechu otcova domu. Ale jen minul příjezdovou cestu a zatočil opačným směrem.

Po dvou stech metrech zastavil a vystoupil. Mezitím přestalo pršet.

Dům Karla Erikssona stál uprostřed zpustlé zahrady. Byl to tradiční skánský statek, který kdysi tvořily dvě podlouhlé budovy. Teď tu zbyla už jen jedna, druhá buď shořela, nebo ji strhli. Dům obklopený zahradou stál na samotě, uprostřed polí. V dálce Wallander slyšel zvuk traktoru. Půda byla zoraná a čekala na zimní pokrývku.

Otevřel skřípající branku a vešel na dvůr. Štěrkovou pěšinu už dobrých pár let nikdo neuhrabal. V koruně vysokého kaštanu, který stál přímo před domem, krákal hejno vran. Možná to byl posvátný strom, který lidé zasazovali, aby je ochránil. Wallander tiše stál a poslouchal. Než bude vůbec uvažovat o tom, že by tu bydlel, musí jeho uchu lahodit zvuk, který dům obklopuje. Pokud se mu tóny větru nebo místní ticho nebudou zamlouvat, může se rovnou otočit a jet zpátky. Ale to, co slyšel, ho naplňovalo klidem. Zamklý, pokojný podzim, skánská krajina v očekávání zimy.

Wallander obešel dům. Vzadu objevil dvě jabloně, několik rybízových keřů a polorozpadlé kamenné lavičky. Brouzдал se spadaným listím a o něco přitom zakopl, nejspíš o zbytek ztrouchnivělých hrábí. Vrátil se před dům. Odhadl, který klíč pasuje do dveří, zasunul ho do zámku a odemkl.

Přivítala ho zatuchlina, nahořklý pach nevětraného domova starého muže. Procházel jednotlivými pokoji. Zastaralý nábytek doplňovaly obrázky s příslovími, rozvěšené po stěnách. V pokoji, který starému pánovi nejspíš sloužil jako ložnice, byl letitý televizor. Wallander zamířil do kuchyně. Stála tam vypnutá lednička. Ve dřezu tlely ostatky chcíplé myši. Vyšel po schodech do patra, které zabírala nezařízená půda. Bylo vidět, že tu čeká hodně práce. A nebude to levné, i když by nejspíš leccos svedl opravit vlastníma rukama.

Sešel zpátky po schodech, opatrně se usadil na starou pohovku a vytočil číslo na stanici v Ystadu. Trvalo pár minut, než to Martinsson zvedl.

„Kde jsi?“ zeptal se.

„Dřív se lidi ptali, jak se vede,“ opáčil Wallander. „Dneska nás zajímá, kde kdo je. Způsob, jakým se zdravíme, se opravdu revolučně proměnil.“

„To mi voláš jen proto, abys mi řekl tohle?“

„Jsem tady v domě.“

„A co mu říkáš?“

„Nevím. Působí to na mě trochu cize.“

„Vždyť jsi tam poprvé, tak co bys chtěl? Jasně že to působí cize.“

„Řekni mi, kolik za to chcete. Nechci o tom začít uvažovat, dokud nebudu znát cenu. Je ti doufám jasný, že je tu zapotřebí spousta práce.“

„To víš, že jo, vždyť to tam znám.“

Wallander čekal. Slyšel, jak Martinsson funí do telefonu.

„Není to jednoduchý, dělat kšefty s dobrými přáteli, teď to teprve vidím,“ řekl nakonec.

„Tak si představuj, že jsem nepřítel,“ poradil mu Wallander rozumně. „Ale odněkud z Nemanic.“

Martinsson se zasmál.

„Říkali jsme si, že to prodáme za pakatel. Pět set tisíc. Smlouvání je v ceně.“

Wallander už se v duchu rozhodl, že dá nejvýš pět set padesát tisíc.

„To je moc drahý,“ zaskuhral.

„Jdi někam! Statek na Österlenu?“

„Vždyť je to barabizna na spadnutí.“

„Vražíš do toho ještě nějakou stovku dvě a máš z toho dům nejmní za milion.“

„Dám čtyři sta sedmdesát tisíc.“

„Ne.“

„Tak nic.“

Wallander hovor típl. Držel telefon v ruce a čekal. Počítal vteřiny. Napočítal jich dvacet čtyři, než Martinsson zavolał zpátky.

„Tak se domluvíme na čtyři sta devadesáti.“

„V tom případě si po telefonu plácnem,“ prohlásil Wallander.
„Lépe řečeno, plácne si do čtyřiaadvaceti hodin. Ještě si musím promluvit s Lindou.“

„Fajn, máš to zamluvený. Do dnešního večera.“

„Nač ten spěch? Dej mi čas do zítřka.“

„Tak jo. Ale víc ne.“

Rozloučili se. Wallandera dlouho samou radostí. Že by se konečně po letech dočkal vysněného bydlení na venkově? Navíc nedaleko domu, kde strávil kus života jeho otec.

Vyběhl do schodů a znovu si udělal prohlídku. V duchu už vybourával zdi, natahoval nové elektrické rozvody, tapetoval a pořizoval nábytek. Měl sto chutí zavolat Lindě hned, ale udržel se.

Zatím je to pořád předčasné. Ještě si není stoprocentně jistý.

Obhlížel pokoje v přízemí, tu a tam se zastavil a poslouchal, a pak pokračoval do další místnosti. Na zdech visely vybledlé fotografie lidí, kteří tu kdysi bydleli. Mezi okny v největším pokoji se vyjímalá kolorovaná letecká fotografie statku.

Myslel na to, že ve zdech domu pořád žijí jeho dávní obyvatelé. Ale strašidla tu nejsou, pomyslel si. Nejsou tady, protože na ně nevěřím.

Vyšel na dvůr. Po dešti nebylo ani památky a mraky rozfoukal vítr. Několikrát zabral za madlo ruční pumpy, která stála uprostřed dvora. Trochu to vrzalo a skřípalo, ale za chvíli vytekl čůrek hnědé vody a pak ji vystřídala čirá. Ochutnal a napadlo ho, že už vedle sebe vidí psa, jak si tu vodu dopřává z misky.

Naposledy stavení obešel a zamířil k autu.

Otevřel dveře a zarazil se. Něco mu prolétlo hlavou. Nevěděl, co ho vlastně zastavilo. Už chtěl usednout za volant. Zamračil se. Zaplavil ho podivný pocit. Hryzlo ho něco, co tady viděl. Něco tu nehrálo.

Až na to konečně přišel. Vzadu na zahradě o něco zakopl. Zbytky starých hrábí nebo kořen stromu. To je to, co ho zdržuje od odjezdu.

Něco tam viděl. Ale jeho oči to nevnímaly.

Znovu dům obešel. Chvilí dumal, kde to vlastně zaškobrtl. Navíc mu nebylo jasné, proč se vlastně zdržuje zkoumáním, o co přesně zakopl.

Zkoumal podrost zahrady. A brzo našel, co hledal. Dlouho na ten předmět trčící ze země zíral. Zprvu jen nehybně stál a pak tu věc pomalinku obešel. Když se vrátil do výchozího bodu, dřepł si k ní. Zapraskalo mu v kolenou.

Nebylo pochyb, co to tam leží, zpoła pohřbené v zemi. Žádný zbytek hrábí. Ani kořen stromu.

Byla to kostra ruky. Kosti byly hnědé, ale Wallander měl jasno. Z hnědé oranice vyčnívaly ostatky lidské ruky.

Wallander se narovnal. To poplašné zařízení, které se v něm spustilo, když měl ruku na klice od auta, ho varovalo právem.

Rozhlédl se. Jiné kosti neviděl. Jen tu ruku, která lezla z hlíny. Sklonil se a opatrně rozhrábl okolní zeminu. Leží tady pod zemí celé tělo, nebo jenom ruka? To se mu zjistit nedařilo.

Mraky se rozplynuly. Říjnové slunce vydávalo pochybné teplo. V koruně vysokého kaštanu dál povykovaly vrány. Wallanderovi to celé připadalo neskutečné. Tak on si v neděli vyjede, aby se podíval na dům, kam by se mohl přestěhovat. A čirou náhodou na zahradě zakopne o lidskou kostru.

Nevěřící zavrtěl hlavou. Pak vytočil číslo na stanici. Martinsen si dával načas, než to zvedl.

„S cenou dolů nejdu. Už tak si žena myslí, že jsem bačkora.“

„Teď nejde o cenu.“

„A o co teda?“

„Přijed' sem.“

„Stalo se něco?“

„Prostě vraž. Pojeď hned.“

Martinssonovi došlo, že jde o něco důležitého. Dál už se nevyptával. Wallander zatím chodil po zahradě a pozorně se díval. Policejní vůz dorazil za devatenáct minut. Martinsson to vzal hopem. Wallander mu šel před dům v ústrety. Kolega vypadal ustaraně.

„Co se děje?“

„Zakopnul jsem.“

Martinsson udiveně zvedl obočí.

„To mě sem voláš, abys mi sdělil, žes o něco zakopl?“

„V podstatě jo. Ale hlavně ti chci ukázat, o co jsem zakopl.“

Šli do zahrady. Wallander namířil ukazovákem. Martinsson sebou škubl.

„Co to hergot je?“

„Vypadá to jako ruka. Samozřejmě nedokážu říct, jestli k tomu patří i zbytek těla.“

Martinsson na ruku nevěřicně civěl.

„Já jsem asi mimo.“

„Ruka je ruka. Mrtvá ruka je ruka patřící mrtvole. A jelikož nejsme na hřbitově, tak tu něco nehraje.“

Nehnutě stáli a hleděli na kůstky. Wallander hádal, co si asi Martinsson myslí. Sám nevěděl, co si o tom má myslet.

Chuť koupit tenhle dům ho dočista opustila.

O dvě hodiny později už byl statek obehnaný policejní páskou a probíhalo technické zajištění stop. Martinsson přemlouval Wallandera, ať jede domů, když má volno. Ale komisař o žádné rady nestál. Neděle už byla beztak ztracená.

Uvažoval, co by se stalo, kdyby o tu ruku nezakopl. Kdyby dům koupil a kosti na zahradě objevil až potom. Co by dělal, kdyby se ukázalo, že pod zemí je pohřbený celý člověk?

Člen policejního sboru si koupí od kolegy dům a posléze zjistí, že na jeho zahradě někdo kdysi spáchal závažný zločin.

Už viděl ty obří titulky v novinách.

Z Lundu přijela soudní lékařka. Jmenovala se Stina Hurlénová a podle Wallanderova názoru byla na takovou práci příliš mladá. Ale nahlas by to pochopitelně nevyslovil. Na druhou stranu si počínala velice pečlivě a svědomitě.

Hurlénová se pustila do předběžného ohledání a Martinsson s Wallanderem čekali. V pozadí se ozýval vzteklý hlas hlavního technika Nyberga. Wallander už ho slyšel sakrovat snad tisíckrát. Tentokrát chyběla plachta.

Ta plachta chybí pořád, pomyslel si. Za všechny ty roky, co jsem u policie, se vždycky nějaká pitomá plachta někam zašantročí.

Stina Hurlénová se narovnala.

„Je to lidská ruka. Patří dospělému. Ne dítěti.“

„Jak dlouho tady ležela?“

„To nevím.“

„Aspoň nějaký předběžný odhad.“

„Víte přece, že nerada hádám. Navíc nejsem odborník na kosterní pozůstatky.“

Wallander jí věnoval mlčenlivý pohled.

„Všichni hádáme,“ řekl posléze. „Já hádám a vy taky. Protože nic nevíme. Ale odhad je aspoň nějaký začátek. I když se pak třeba ukáže, že to bylo vedle.“

Stina Hurlénová se zamyslela.

„Tak já si tipnu,“ řekla. „Můžu se každopádně plést. Ale myslím si, že tu ta ruka leží už dlouho.“

„Proč si to myslíte?“

„Nevím. Nejsem o tom nijak pevně přesvědčená. Jenom hádám. Třeba je to něco jako zkušenost nastavená na autopilota.“

Wallander ji opustil a zamířil za Martinssonem, který stál opodál s telefonem u ucha. V ruce měl hrnek s kávou. Podal ho Wallanderovi. Ani jeden nesladili a obešli se bez mléka. Wallander si lokl. Martinsson domluvil.

„Hurlénová si myslí, že ta ruka je tu už dlouho.“

„Jaká Hurlénová?“

„Koronerka. Ještě jsi s ní nepracoval?“

„V Lundu se to pořád mění. Kam se poděli naši staří dobří doktoři? Odcházejí někam do pitevního nebe.“

„Ať mizí kam chtějí, tahle si myslí, že tady ta ruka leží už dlouho. To je samozřejmě široký pojem. Ale ty bys třeba mohl znát historii tohoto domu?“

„Nic moc nevím. Ten majitel, co to prodává, Karl Eriksson, tu bydlel třicet let, ale od koho to koupil, to netuším.“

Šli do domu a sedli si v kuchyni ke stolu. Wallander si pomyslel, že teď si připadá jako v úplně jiném domě, než byl ten, který si před pár hodinami přijel prohlédnout coby potenciální kupec.

„Budeme muset překopat celou zahradu,“ řekl Martinsson. „Ale technici nejdřív chtějí otestovat nějaký nový přístroj, detektor na lidské ostatky nebo co. Podobně jako se hledají kovy. Nyberg tomu nevěří ani za mák, ale má to nařízené shora. Takže se nejspíš těší, až se ukáže, že ten křáp je k ničemu. Pak bude moct vzít krumpáč a pustit se do toho pěkně se ctí a postaru.“

„Co budeme dělat, když nic nenajdeme?“

Martinsson se zachmuřil.

„Jak to myslíš?“

„Jak asi? Váří se tady v hlíně ruka. Mělo by toho být víc. Celé tělo. Copak sem ta ruka přiletěla? Někde ji sezobla vrána a zrovna tady nad zahradou ji pustila? Nebo tady ty ruce rostou? Možná že v Löderupu na podzim přšely hnáty?“

„Máš pravdu,“ přisvědčil Martinsson. „Chtělo by to najít ještě něco.“

Wallander se zamyšleně díval oknem do zahrady.

„Kdoví co tu najdeme,“ pronesl. „Třeba je tu celý hřbitov. Mohlo tu být pohřebiště z dob morové rány.“

Vyšli ven. Martinsson hovořil s Nybergem a ostatními techniky. Wallander myslel na svého imaginárního psa, který se v tu chvíli zdál nesmírně daleko.

Vrátili se na stanici. Zaparkovali každý svoje auto a šli k Martinssonovi do kanceláře. Takovou spoušť tu Wallander ještě neviděl. Martinsson kdysi začínal jako nesmírně pořádkumilovný, skoro až pedantský policista. Teď ho pohltil chaos. Nezasvěcený člověk by nevěřil, že se v tom nepořádku dá cokoliv najít.

Martinsson jako by Wallanderovi četl myšlenky.

„Tady je ale binec,“ prohlásil chmurně a odsunul nějaké papíry pryč ze židle. „Snažím se uklízet, ale ať dělám co dělám, ta hora šanonů a papírů pořád roste.“

„U mě je to stejný,“ přitakal Wallander. „Když jsem se konečně naučil s počítačem, myslel jsem si, že mi ubudou papíry. Ale je to přesně naopak.“

Odmlčel se a nepřítomně zíral z okna.

„Běž domů,“ řekl Martinsson. „Vždyť máš dneska volno. Mám z toho špatný svědomí, že jsem tě do toho domu poslal.“

„Líbil se mi,“ řekl Wallander a vstal. „Líbil se mi a byl jsem si skoro jistý, že Lindě by se líbil taky. Už jsem byl přesvědčený, že ti zavolám a tu koupí ti potvrdím. Teď už si tak jistý nejsem.“

Martinsson ho doprovodil do recepce.

„Co jsme to našli?“ pokračoval komisař. „Ruku, ostatky ruky. U někoho na zahradě.“

Zarazil se, protože nebylo třeba to dopovědět. Mají na krku vyšetřování vraždy. Pokud tam ovšem ta ruka neleží tak dlouho, že nebude možné určit ani příčinu smrti, ani totožnost.

„Zavolám ti,“ odtušil Martinsson. „Pokud se nic nestane, uvidíme se zítra.“

„V osm,“ potvrdil Wallander. „Uděláme si poradu. Jak znám Nyberga, určitě bude tu zahradu překopávat celou noc.“

Martinsson se vrátil k sobě. Wallander nasedl do auta, ale pak si to rozmyslel a vystoupil. Udělal si procházku po městě a ve stánku u nádraží si koupil noviny.

Mračna opět houstla. Uvědomil si, že se ochladilo.

Wallander otevřel vstupní dveře a zaposlouchal se. Linda nebyla doma. Uvařil si čaj a posadil se v kuchyni ke stolu. Nález ruky ho rozladil. Chvilí byl přesvědčený, že právě na tenhle dům čekal. Na tenhle a žádný jiný. A rázem se mu před očima změnil v místo činu. Nebo se dá přinejmenším říct, že zahrada skrývá nějaké temné tajemství.

Já si prostě žádný dům nikdy nenajdu, pomyslel si zklamaně. Ani dům, ani psa a už vůbec ne novou ženu. Všechno zůstane při starém.

Vypil čaj a lehl si na postel. Jelikož byla neděle, měl by dostat zvyku, který zavedla Linda, a vyměnit povlečení. Ale neměl na to sílu.

Probudil se za několik hodin. Za oknem byla černá tma. Linda pořád ještě nepřišla domů. Šel do kuchyně a nalil si vodu. Když postavil sklenici na linku, zazvonil telefon.

„Wallander.“

„Tady Nyberg. Pořád čekáme.“

„A na co?“

„No na tebe, na co asi?“

„A proč čekáte na mě?“

Nyberg ztěžka funěl do sluchátka. Wallander pochopil, že je unavený a podrážděný.

„Copak ti nevolali z centrály?“

„Nikdo mi nevolal.“

„Jak tady má člověk krucinál pracovat, když se nemůže spo-lehnout ani na předání vzkazu?“

„Nech to teď plavat. Co se stalo?“

„Našli jsme tělo.“

„Tělo, nebo kostru?“

„Co bys tak řekl? Jasně že kostru.“

„Tak já jedu.“

Wallander zavěsil, vytáhl ze skříně svetr a na kus papíru napsal vzkaz, který nechal v kuchyni na stole. *Jel jsem do terénu.* Pospíchal na stanici pro auto. Když tam dorazil a sáhl do kapsy, zjistil, že nechal klíčky doma v kuchyni.

Na okamžik měl chuť se rozbřechet. Nebo prostě odejít. A ani se neohlédnout. Odejít a už se nikdy nevrátit.

Připadal si jako blbec. Blbec, kterého mu na chvíli bylo líto. Pak zamířil k autu policejní hlídky a požádal kolegy, aby ho odvezli na místo nálezu. Sebelítost zmizela a vystřídal ji vztek. Někdo mu nedal vědět, že má jet do Löderupu.

V autě se opřel a poslouchal vzkazy z vysílačky. Najednou se mu v mysli zjevil otec.

Kdysi míval otce. A ten jednoho dne zmizel. Náhle jako by se čas a vzdálenost mezi živým otcem a urnou, kterou uložil do jámy na hřbitově, téměř vymazal. Jako by se to stalo teprve včera. Nebo jako by se mu to jen zdálo.

Zahradu osvětlovaly silné reflektory. Pokaždé když Wallander dorazil v noci na místo, kde pracovali kriminalisté, měl pocit, že vstupuje na filmové natáčení.

Nyberg mu šel naproti. Od hlavy k patě byl celý od bahna. Jeho zaprasené kombinézy byly tak proslulé, že se jednou dokonce dostaly jako téma až do lokálního silvestrovského pořadu.

„Nevím, proč ti to nezavolali,“ řekl.

Wallander máchl rukou.

„To je fuk. Co jste našli?“

„Už jsem ti to říkal.“

„Kostru?“

„Přesně tak.“

Wallander ho následoval k výkopu hned vedle místa, kde zavádil o ruku. Jáma sahala do hloubky něco přes metr. Ležely v ní

lidské ostatky. Kromě kostry, která byla prakticky neporušená, tam bylo jen několik zbytků oblečení.

Wallander výkop obešel. Nyberg zakašlal a vysmrkal se. Z domu přicházel Martinsson, zív a sledoval Wallandera, který mlčel, dokud nedokončil obchůzku jámy.

„Kde je Hurlénová?“

„Zrovínka odjela domů,“ prohlásil Nyberg ironicky. „Ale když jsme těch kostí měli víc, zavolał jsem jí. Měla by dorazit co nejdřív.“

Wallander s Martinssonem si dřepi.

„Je to muž, nebo žena?“

Otázku položil Martinsson. Wallander věděl o kosterních nálezech jen tolik, že pohlaví kostry se nejlépe pozná podle pánve. Ale co přesně má hledat? Tak daleko jeho znalosti nesahaly.

„Muž,“ řekl. „Nejspíš proto, že v to doufám.“

Martinsson na něj zkoumavě pohlédl.

„Proč?“

„Nevím. Nelíbí se mi představa, že jsem si málem koupil dům, kde byla na zahradě zakopaná ženská.“

Když se zvedal, zapraskalo mu v kolenou.

„Ta ruka je docela záhada,“ pokračoval. „Proč se vynořila na povrch?“

„Třeba nás chtěla přivolat a naznačit nám, že tady v zemi leží něco, co by tu být nemělo.“

Martinsson si hned uvědomil, jakou hloupost vyslovil. Ale Wallander to nekomentoval. Do záře reflektorů vstoupila Stina Hurlénová. Nazula si gumáky, které mlaskaly v rozčvachtané hlíně. Udělala totéž co Wallander, kroužila kolem jámy a nakonec si k ní dřepi.

„Je to muž, nebo žena?“ zeptal se Wallander.

„Žena,“ odvětila Stina Hurlénová. „Naprostο určitě. To vidím hned. Ale na věk nebo něco podobného se mě neptejte. Na hádání jsem moc unavená.“

„Jenom jeden dotaz,“ ozval se Martinsson. „Podle vašeho prvního odhadu tady ta ruka ležela dlouho. Změnila jste po nálezů těla názor? Nebo si pořád myslíte, že tady oběť leží už dlouho?“

„Nemyslím si to. Jenom hádám, že tu leží dlouho.“

„Všimla jste si něčeho, co by naznačovalo příčinu smrti?“ pokračoval Martinsson.

„To už je druhá otázka,“ poznamenala Stina Hurlénová. „Chcete toho po mně moc. Víc vám teď nepovím.“

„Ta ruka,“ promluvil Wallander. „Proč trčí ze země?“

„To není zas až tak neobvyklé,“ ozval se Nyberg, když Stina Hurlénová mlčela. „Věci uložené v půdě se pohybují. Může to způsobovat rozdíl v hladině spodních vod. Navíc půda tady ve Skåne je v pohybu. Hýbe se podloží. Osobně si myslím, že se ta ruka dostala na povrch po podzimních deštích. Ale klidně to mohli udělat i hraboši.“

Nybergovi zazvonil telefon. Svou teorii o tom, jak se ruka dostala na povrch země, už neuzavřel.

„Co tím podle tebe myslel?“ zeptal se Martinsson. „Ti hraboši?“

„Vždycky jsem Nyberga považoval za úžasného kriminalistického technika. Ale taky jsem toho názoru, že když začne vysvětlovat, jak to myslí, tak to stojí za houby.“

„Já se jedu domů vyspat,“ řekl Martinsson. „A ty bys měl taky. Tady už stejně nic moc nezmůžeme.“

Martinsson odvezl komisaře domů. Jako obvykle řídil trhaně. Ale Wallander to nekomentoval. Přestal s tím už před lety. Martinssonův styl řízení se už prostě nezmění.

Když Wallander vkročil do dveří, Linda byla ještě vzhůru. Přišla v županu do předsíně a pohledem sjela jeho zabahněné boty. Sedli si v kuchyni a Wallander jí povyprávěl, co se stalo.

„To je teda divný,“ řekla, když domluvil. „O tom domě ti pověděl Martinsson? A je tam pohřbená mrtvola?“

„Možná to zní divně, ale je to tak.“

„Kdo to je?“

„Jak to sakra mám vědět?“

„Proč se rozčiluješ?“

„Jsem utahaný. A taky asi zklamanej. Ten dům se mi líbil. A navíc byl k mání za cenu, která by mě nezruinovala.“

Natáhla ruku a poplácala ho po rameni.

„Takových domů je spousta,“ řekla. „Navíc máš kde bydlet, tak o co jde?“

„Prostě mě to zklamalo,“ zopakoval Wallander. „Zrovna dneska jsem potřeboval nějakou dobrou zprávu. A ne pařáty, co lezou ze země.“

„A nemůžeš se na to dívat trochu dobrodružně? Místo nudné zahrady jsi objevil něco, o čem ještě nikdo neslyšel.“

„Nechápu, jak to myslíš.“

Linda se na něj pobaveně podívala.

„Aspoň bys neriskoval vloupání,“ vysvětlila. „Řekla bych, že zloději se bojí strašidel úplně stejně jako ostatní lidi.“

Wallander dal vařit vodu. Zeptal se dcery, jestli chce čaj, ale zavrtěla hlavou.

Posadil se s růžovým hrnkem.

„Ten jsi dostal ode mě,“ řekla Linda. „Pamatuješ si to?“

„Dalas mi ho k Vánocům, když ti bylo osm let,“ přitakal. „A od té doby piju čaj jenom z něho.“

„Koupila jsem ho za korunu na blešáku.“

Wallander usrl čaj. Linda zívla.

„Na ten dům jsem se fakt těšil,“ řekl. „Doufal jsem, že konečně vypadnu pryč z města.“

„Jsou i jiné domy,“ chlácholila ho.

„Tak jednoduchý to není.“

„A co je na tom tak složitýho?“

„Prostě mám asi vysoký nároky.“

„Tak je zkrátka snížíš!“

Wallander cítil, jak se ho zmocňuje vztek. Už od puberty ho dcera obviňovala, že si příliš komplikuje život. Věděl, že nejvíc ho štve, jak mu Linda v tu chvíli připomíná svou matku Monu. Navíc měla i stejný hlas. Když zavřel oči, nebyl si jistý, kdo to s ním vlastně sedí u stolu.

„Necháme to teď být,“ řekl a vypláchl hrníček.

„Jdu spát,“ odtušila Linda.

Wallander se šel dívat na televizi a ztlumil zvuk. Na jednom kanále našel pořad o tučnácích.

Najednou se s trhnutím probudil. Byly čtyři hodiny. Zapnutá televize šuměla. Vypnul ji a pospíchal do postele, než se úplně probere.

V pondělí dvacátého osmého října vstoupil Wallander dvě minuty po osmé hodině do zasedací místnosti na stanici a zavřel za sebou dveře. Po probuzení na pohovce už pořádně neusnul. Navíc se mu rozbil holicí strojek. Měl strniště a připadal si neupravený. U stolu seděli kolegové, na které byl zvyklý. S některými už pracoval déle než patnáct let. Blesklo mu hlavou, že tihle lidé tvoří nejdůležitější část jeho života. Dnes byl služebně nejstarším kriminalistou na ystadské policejní stanici. Kdysi býval nejmladší.

Kromě Wallandera byli v zasedačce Nyberg, Martinsson a policejní ředitelka Lisa Holgerssonová. Byla to první žena, pod kterou Wallander sloužil. Když v Ystadu v devadesátých letech nastoupila, byl vůči ní skeptický, stejně jako všichni ostatní, povětšinou mužští kolegové. Ale celkem záhy poznal, že Lisa Holgerssonová je velice schopná. Uvědomil si, že je to možná nejlepší nadřízená, jakou kdy měl. Během následujících let mu nikdy nezavdala příčinu, aby tenhle názor změnil, přestože občas mívali docela ostré rozepře.

Zhluboka se nadechl a obrátil se nejdřív k Nybergovi a pak k Martinssonovi, který ráno mluvil se Stinou Hurlénovou.

Nyberg byl unavený a sledoval Wallandera zarudlýma očima. Už měl odejít do důchodu, ale najednou si to rozmyslel. Wallandera to nepřekvapilo. Bez práce by pro Nyberga život neměl smysl, přestože k ní patřilo tolik nepříjemností.

„Máme mrtvolu,“ promluvil Nyberg. „Kostru a pár shnilých cárů oblečení. Není na mně, abych z těch kostí určoval příčinu smrti. Ale nezdálo se mi, že by něco bylo zlomené nebo rozdrcené.“

Nic dalšího jsem nenašel. Samozřejmě se nabízí otázka, jestli nemáme překopat celou zahradu.“

„Jak fungoval ten nový přístroj?“ zajímala se Lisa Holgerssonová.

„Přesně jak jsem čekal,“ ucedil Nyberg. „Pěkná hovadina, kterou naši milé policii podstrčil nějaký pabl. Proč nám radši nepošlou psa?“

Wallander stěží zadržoval smích. Nyberg byl sice občas nedůtklivý a špatně se s ním spolupracovalo, ale rozhodně nepostrádal smysl pro humor. Navíc Wallander jeho názory sdílel.

„Stina Hurlénová potřebuje víc času,“ navázal Martinsson a listoval přitom ve svém notýsku. „Ty kosti se musí prozkoumat. Ale říkala, že by nám snad mohla něco dodat už během dne.“

Wallander přikývl.

„To je všechno, co máme,“ řekl. „Moc toho není. Ale musíme být pochopitelně připravení na to, že jde o vraždu. Momentálně musíme čekat, až se vyjádří Stina Hurlénová. Zatím můžeme zkusit posbírat nějaké informace o historii toho domu a o lidech, co tam bydleli. Nezmizel třeba někdy někdo? Na to se teď zaměříme. Vzhledem k tomu, že dům patří Martinssonovu příbuznému, asi bude nejlepší, když se toho rovnou ujmeš.“

Komisař plácl dlaněmi do stolu na znamení, že porada je u konce. Když vycházeli z místnosti, Lisa Holgerssonová ho zadržela.

„Chtějí s vámi mluvit novináři,“ řekla.

„Našli jsme kostru. Víc toho zatím nemáme.“

„Víte přece, jak média zbožňují pohřešované osoby. Nemůžete jim k tomu říct ještě něco?“

„Ne. My policajti musíme čekat. Tak ať si novináři laskavě taky počkají.“

Zbytek dne se Wallander věnoval případu jistého Poláka, který v opilecké rvačce zabil jednoho místního muže. Na večírku sice tou dobou byla spousta lidí, ovšem alkohol tekl proudem.

Každý si pamatoval něco jiného, nebo si nepamatoval nic. Muž polské národnosti, který pravděpodobně s obětí nejdřív popíjel, neustále měnil výpověď. Wallander strávil hodiny vyslýcháním svědků, které nikam nevedlo. Mluvil už se státním zástupcem o tom, jestli má cenu pokračovat. Ale mladý a horlivý návladní trval na tom, ať to komisař zkouší dál. Člověk, který — ať už v opilosti, nebo střízlivý — zabije druhého, třeba taky opilce, musí být potrestán. Proti tomu Wallander samozřejmě nic nena-
mítal. Ale zkušenosti mu říkaly, že tenhle případ se nikdy uspo-
kojivě nevyřeší, bez ohledu na to, jak dlouho se s tím on nebo
někdo z kolegů bude hmoždit.

Čas od času za ním zašel Martinsson, aby mu sdělil, že Stina Hurlénová zatím nevolala. Krátce po druhé hodině se ve dveřích objevila Linda a zeptala se, jestli s ní nepůjde na oběd. Zavrtěl hlavou a poprosil ji, ať mu koupí obloženou housku, jestli půjde ven. Když odešla, přemítal o tom, proč si pořád nezvykl na to, že jeho dcera je dospělá žena, navíc policistka, a ještě k tomu pracuje na stejné stanici jako on.

Donesla mu v sáčku housku. Wallander odložil objemný spis s veškerým materiálem k případu večírku, který se zvrhl ve vraždu. Najedl se, zavřel dveře a pohodlně se usadil, že si zdřímne. Jako obvykle držel v ruce svazek klíčů. Pokud mu vypadne, znamená to, že opravdu usnul a je načase se probudit.

Brzo začal klimbat. Klíče spadly na zem. V tom okamžiku otevřel dveře Martinsson.

Wallander pochopil, že Stina Hurlénová se konečně ozvala.

Předběžnou a zatím nikoliv závěrečnou lékařskou zprávu doručil z Lundu kurýr. Ležela u Martinssona na stole.

„Asi bude nejlepší, když si to přečteš sám,“ řekl Martinsson.

„Takže je to tak, jak jsme si mysleli? Z nálezu se stal případ?“

„Už to tak vypadá.“

Martinsson si šel pro kávu a Wallander se začel do zprávy. Stina Hurlénová psala stručně a jasně. Wallander se za ta léta často podívoval, jak je možné, že někteří policisté či patologové, státní zástupci, nejkuli obhájci dovedou stvořit tak nečitelné texty. Místo aby psali krátké a jasné věty, plodí hromady zbytečných slov.

Zprávu pročítal deset minut. Když se mu v rukou ocitl důležitý dokument, obvykle se nutil číst pomalu, aby mozek stíhal všechno vstřebat.

Stina Hurlénová konstatovala, že ostatky bezpochyby patří ženě. Podle odhadu jí v době smrti bylo kolem padesáti let. Přesnější určení věku vyžaduje další analýzu. Ale už teď je možné stanovit pravděpodobnou příčinu smrti. Žena zemřela oběšením. Vyplývalo to ze zranění na krku. Stina Hurlénová pochopitelně nedokázala s jistotou vyloučit, že jí úraz nebyl způsoben až po smrti, ale nepovažovala to za pravděpodobné. Zatím nedokáže určit, jak dlouho je žena mrtvá. Ale z jistých indicií se dá usuzovat, že byla pohřbená mnoho let.

Wallander odložil zprávu na stůl a chopil se hrnku, který před něj postavil Martinsson.

„Co víme?“ nadhodil. „Když si to shrneme.“

„Nezvykle málo. Mrtvola ženy pohřbená na zahradě v Löderupu. V okamžiku smrti jí bylo kolem padesáti let. Ale dobu úmrtí neznáme. Jestli jsem Hurlénovou správně pochopil, tak tam ta paní mohla ležet klidně sto let. Nebo i víc.“

„Nebo taky méně,“ podotkl Wallander. „Jak se jmenuje současný majitel domu? Ten tvůj příbuzný?“

„Karl Eriksson. Bratranec mojí manželky.“

„Nejlepší asi bude, když si s ním promluvíme.“

„Radši ne,“ řekl Martinsson. „To není moc dobrý nápad.“

„Proč ne?“

„Je nemocný. A starý.“

„Být starý ještě automaticky neznamena být nemocný. Nebo jak to myslíš?“

Martinsson popošel k oknu a zahleděl se ven.

„Jenom chci říct, že Karlu Erikssonovi je devadesát dva let. Ještě před pár měsíci měl hlavu úplně jasnou. A pak se něco stalo. Najednou vyšel na ulici nahý, a když mu lidi chtěli pomoci, nevěděl, jak se jmenuje ani kde bydlí. Přitom do té doby byl úplně soběstačný. Demence obvykle nastupuje pozvolna. Ale u něj to přišlo naráz.“

Wallander se na něj zkoumavě podíval.

„Ale když byl najednou senilní, tak jak tě mohl požádat, abys ten dům prodal?“

„To už jsem ti říkal. Sepsali jsme to před lety. Možná měl tušení, že se mu jednoho dne zatemní mozek, a chtěl mít všechno zařízené.“

„Má aspoň nějaké světlé chvílky?“

„Vůbec. Nikoho nepoznává. Mluví jenom o svojí matce, která umřela asi před padesáti lety. Vykládá, že musí jít pro mlíko. Opakuje to pořád dokola, kdykoliv je při vědomí. Bydlí v domově pro lidi, co už jsou mimo realitu.“

„Neříkej mi, že není nikdo, koho bysme se mohli zeptat?“

„Vážně ne. Karl a jeho manželka, která umřela někdy v sedmdesátých letech, neměli děti. Vlastně měli, dvě dcery, ale obě se

kdysi utopily v jímce. Byla to strašná tragédie. Další příbuzné neměli. Stranili se společnosti, jenom občas se stýkali se mnou a mojí rodinou.“

Wallander byl jako na trní. Navíc měl hlad. Houska, kterou mu přinesla Linda, ho nadlouho nezasytila.

„Budeme muset začít s domem,“ řekl a vstal. „Musí být zapsaný v katastru. Všichni lidé mají svoji historii. A baráky jakbysmet. Zajdeme za Lisou a promluvíme s ní.“

Posadili se u ní v kanceláři. Vyprávění o pitevní zprávě a senilním Karlu Erikssonovi přenechal Wallander Martinssonovi. Stal se z toho takový jejich zvyk, že když měli shrnout nějaká fakta, tak se střídali, aby ten druhý mohl poslouchat a vytvořit si odstup.

„Nemůžeme na to uvolnit lidi,“ podotkla Lisa Holgerssonová, když Martinsson domluvil. „Navíc všechno svědčí o tom, že případná vražda je promlčená.“

Wallander si pomyslel, že přesně takový komentář čekal. V posledních letech si všiml, že policie přiděluje čím dál méně lidí na to, co by mělo být nejdůležitější, tedy na práci v terénu. Mnohem víc jeho kolegů trčí u stolu v kanceláři nebo pracují podle zmatečných a nesmyslných priorit, které se nadto neustále mění. Dávná vražda, pokud skutečně v Löderupu narazili na oběť trestného činu, má za těchto okolností nárok jen na velmi omezené prostředky.

Reakci ze strany své nadřízené čekal, a přesto se rozčílil.

„My vám podáváme informaci,“ prohlásil. „Říkáme, co víme, a myslíme si, že by stálo za to udělat aspoň základní šetření. Nežádáme žádný velký zásah. Aspoň ne do chvíle, než dostaneme podrobnější zprávu z patologie v Lundu. A hlášení od Nyberga. To nejmenší, co můžeme udělat, je zjistit, kdo to tam byl pohrbený. Jestli si teda chceme dál říkat policie.“

Lisa Holgerssonová sebou trhla a zabodla do něj pohled.

„Tou poslední větou myslíte co?“

„To, že jsme policajti, dokazujeme hlavně tím, co děláme. A ne ve statistikách, na které praskne veškerá pracovní doba.“

„V jakých statistikách?“

„Víte stejně dobře jako já, že naše objasněnost trestných činů je sakra nízká. Jelikož se musíme věnovat zbytečnému papírování.“

Wallander cítil, že nemá daleko k výbuchu. Ale dokázal se natolik ovládnout, že Lisa Holgerssonová nepoznala, jak moc se rozzuřil.

Martinsson mu ovšem viděl až do žaludku.

Komisař křepce vstal ze židle.

„Zajedeme se tam podívat,“ řekl s nucenou vlídností. „Kdoví, třeba tam něco najdeme.“

Opustil její kancelář a rázoval chodbou pryč. V patách za ním přiklusal Martinsson.

„Čekal jsem, že ti prasknou nervy,“ řekl. „To by byla takhle při pondělku docela mrzutost, když tady máme říjen a zimu pomalu na krku.“

„Moc kecáš,“ odbyl ho Wallander. „Vem si bundu, jedeme na venkov.“

Když dojeli do Löderupu, téměř všechny reflektory už byly zhasnuté. Jámu, ve které našli tělo, zakrývala plachta. U policejní pásky parkoval hlídkový vůz. Nyberg a jeho parta techniků už odjeli. Wallander měl klíče od domu pořád ještě v kapse. Předal svazek Martinssonovi.

„Teď už nejsem na prohlídce domu,“ řekl. „Jsou to tvoje klíče, ty odemykáš.“

„Proč musí být všechno tak složitý?“ posteskl si Martinsson.

Odpověď neočekával. Vzkročili do domu a rozsvítili.

„Výpisy z katastru,“ zavelel Wallander. „Dokumenty o historii domu. Pojďme se tomu chvíli věnovat. Pak počkáme, až se vyjádří technici a doktoři.“

„Řekl jsem Stefanovi, ať se podívá na staré odložené případy pohřešovaných osob,“ řekl Martinsson. „Linda mu s tím určitě pomůže.“

Stefan Lindman nastoupil k policii v Ystadu zhruba ve stejnou dobu jako Linda. Wallander si záhy všiml, že spolu něco mají. Když na to zavedl řeč, většinou z ní nic moc nedostal. Stefan Lindman mu byl sympatický. Byl to dobrý policista. Ale Wallander se jen těžko smířoval s představou, že už ho dcera nepovažuje za nejdůležitějšího muže ve svém životě.

Začali každý na jednom konci, Martinsson v ložnici, Wallander v místnosti, která připomínala něco mezi přijímacím pokojem a pracovnou.

Když tam osaměl, zůstal chvíli stát a pohledem zkoumavě klouzal po pokoji. Bydlela tu kdysi žena, kterou někdo z nějakého důvodu zabil a zakopal na zahradě? Jestli tu bydlela, proč

nikomu nechyběla? Co se v domě odehrálo? A bylo to před dvaceti lety? Před padesáti? Nebo snad v minulém století?

Pustil se do systematického průzkumu. Nejprve pátral očima. Lidé po sobě vždycky nechávají spoustu stop. Navíc jsou jako křečci. Schovávají si hromady věcí včetně papírů. Zrak mu padl na psací stůl pod oknem. Přesně tady začne. Stůl byl tmavě hnědý, určitě dost starý. Wallander se posadil na židli a zkusil zásuvky. Všechny byly zamčené. Prohlížel plochu stolu, jestli tam někde neleží klíč. Pak prsty ohmatal desku zespodu. Klíče nikde. Zvedl těžkou mosaznou lampičku. Na jemné sametové stužce tam ležel přivázaný klíček.

Wallander s ním odemkl zásuvky. Bylo jich pět. Horní přihrádka byla plná starých per, prázdných kalamářů, brýlí a prachu. Wallandera napadlo, že nic není tak skličující jako pohled na staré brýle, které už nikdo nepotřebuje. Otevřel další zásuvku. V té se skrýval štos starých daňových přiznání. Viděl, že nejstarší je z roku 1952. Ten rok měli Karl Eriksson se ženou dohromady příjem 2 900 švédských korun. Wallander přemítal, jestli je to na tehdejší dobu přiměřená částka, nebo je to překvapivě nízké číslo. Rozhodl se, že za bé je správně. Třetí zásuvka obsahovala diáře. Několik jich prolistoval. Nebyly v nich žádné osobní zápisky, dokonce ani záznamy o narozeninách, jen nákup osiva, náklady na opravu mlátičky nebo novou pneumatiku od traktoru. Vrátil diáře na místo. Když prohledával něčí osobní věci, vždycky se podívoval, jak může mít někdo žaludek na to, aby kradl a denně se lidem hrabal v oblečení a v jejich soukromí.

Otevřel čtvrtou, předposlední zásuvku. Tady leželo to, co hledal. Desky s nápisem „Dokumenty od domu“, psaným inkoustem. Opatrně je vyndal, přitáhl si lampičku, natočil světlo správným směrem a začal spisy pročítat. Jako první našel kupní smlouvu s datem 18. listopadu 1968. Karl Eriksson a jeho manželka Emma kupují nemovitost včetně pozemků z pozůstalosti po majiteli Gustavu Valfridu Henanderovi. Mezi pozůstalými jsou vdova Laura a tři děti, Tore, Lars a Kristina. Celková částka je 55 000 korun.

Na domě je zástava ve výši 15 000 korun. Obchod se uzavírá v ystadské spořitelně.

Wallander nahmatl v kapse bundy zápisník a propisku. Bývaly doby, kdy psací potřeby věčně zapomínal a musel si údaje zapisovat na různé papírky nebo zadní stranu účtenky. Ale Linda nakoupila hromadu notýsků a nastrkala mu je do kapes všech bund a sak. Zapsal si dvě čísla. Úplně nahoru nadepsal dnešní datum, tedy 28. října 2002. Pod něj zapsal 18. listopadu 1968. To byl první časový interval, který zahrnoval třicet čtyři let, tedy celou generaci. Zaznamenal si všechna jména, která se ve smlouvě zmiňovala, a odložil ji stranou. Dál se soustředěně prokousával listinami. Z větší části tam nenašel nic zajímavého, ale nebylo radno to uspěchat. Pohybovat se mezi dokumenty je někdy stejně riskantní jako pohyb v temném lese. Člověk může zakopnout, upadnout, zbloudit z cesty.

Kdesi zazvonil Martinssonův telefon. Wallander hádal, že mu volá manželka. Denně spolu mluvili hned několikrát. Wallander se často podívoval, co si pořád povídají. Nevzpomínal si, že by on sám v pracovní době někdy zavolał Moně nebo ona jemu, byť jen jedinkrát za celou dobu, co byli svoji. Práce je práce, popovídat si člověk může předtím nebo potom. Možná právě to byla určující příčina krachu jejich manželství. Že jí málo volal. Nebo ona jemu.

Listoval dál. Náhle se zarazil. V rukou měl starý výpis z katastru, úředně ověřenou kopii. Pocházela z roku 1949 a byla vyhotovena pro Gustava Valfrida Henandera. Ten koupil statek Legshult na parcele 2:19 od Ludviga Hanssona, který byl podle údajů vdovec a jediný majitel statku. Statek koupil Henander za částku 29 000 korun a tehdy byl obchod uzavřen ve spořitelně ve Skurupu.

Wallander si to zapsal. Odkryl se další kus časové osy. Od roku 2002 se teď dostal o třiapadesát let zpátky. Usmál se sám pro sebe. Když Ludvig Hansson prodával svůj statek Gustavu Valfridu Henanderovi, byl Wallander ještě malý kluk. Tehdy bydlel v Limhamnu. Sám si z té doby nic nepamatoval.

Pátral dál. Martinsson dotelefonoval a začal si pohvizdovat. Wallander měl dojem, že to je nějaká píseň od Barbry Streisandové. Ta píseň se jmenovala *Woman in love*. Martinsson uměl dobře pískat. Wallander se dál věnoval deskám. Další dokumenty, které by ho posunuly zpět v čase, už nenašel. Ludvig Hansson opustil statek v roce 1949. Co se dělo předtím, o tom se v papírech nic nedochovalo.

Šuplíky už žádné další informace nevydaly. Nic zajímavého nenašel ani v rohové skříni, ani v šifonéru.

Do pokoje vešel Martinsson, posadil se na židli a zívł. Wallander mu pověděl o svém nálezů. Když mu podal papíry, Martinsson zavrtěl hlavou.

„Ani se tam nemusím dívat. Jméno Ludvig Hansson mi nic neříká.“

„Dál musíme hledat v katastru nemovitostí,“ řekl Wallander. „Zítřa. Ale aspoň teď máme nějakou základní historii posledních padesáti let. Tys něco našel?“

„Ne. Jenom pár fotoalb. Ale nic, co by se vztahovalo přímo k té ženě.“

Wallander zaklapl desky s listinami.

„Musíme si promluvit s lidmi z okolí,“ řekl. „Přinejmenším s těmi, co bydlí nejbliž. Nevíš, jestli se někdo s Karlem Erikssonem nestýkal nějak víc?“

„Prý sousedi z toho červeného statku nalevo od cesty. Stojí před ním starý stojan na mléko.“

Wallander věděl, který dům a který stojan s konvemi má Martinsson na mysli. Navíc měl dojem, že si někdo z toho domu kdysi koupil od jeho otce obraz. Ale jestli to byl model s tetřevem, nebo bez, to už si nepamatoval.

„Bydlí tam jedna stará paní, jmenuje se Elin,“ doplnil Martinsson. „Přijmením Trulssonová. Párkrát byla u Karla na návštěvě. Ale taky je stará. I když by nemusela být úplně senilní.“

Wallander vstal.

„Zítřa,“ řekl. „Zítřa si s ní promluvíme.“

Když přišel Wallander domů, čekalo ho překvapení. Linda uvařila večeři. Přestože byl všední den, byl v pokušení otevřít láhev vína. Ale okamžitě by mu vyčínila. A tak si víno odpustil a radši jí pověděl o tom, jak s Martinssonem jeli do Löderupu.

„Našli jste něco?“

„Udělal jsem si jakýs takýs přehled o tom, komu ten dům za posledních padesát let patřil. Ale samozřejmě se ještě nedá říct, jestli je to nějak důležité.“

„Mluvila jsem se Stefanem. Žádnou pohřešovanou ženu, která by připadala v úvahu, nenašel.“

„To jsem ani nečekal.“

Dál jedli mlčky. Teprve při kávě se k tématu znovu vrátili.

„Mohl jsi ten dům koupit,“ nadhodila. „Klidně jsi tam mohl dožít a vůbec bys nevěděl, že máš na zahrádce hřbitov. Žil bys tam po celý zbytek života, v létě bys chodil po trávě bos a netušil bys, že se procházíš po hrobě.“

„To ta ruka,“ řekl. „Něco způsobilo, že se dostala na povrch. Ale pokud má člověk sklon věřit na duchy, samozřejmě to může vypadat, že trčela ze země proto, aby přivolala pozornost policisty, který tam právě byl na obhlídce.“

Rozhovor přerušilo zvonění Lindina telefonu. Přijala hovor, poslouchala a pak to típla.

„To byl Stefan. Jedu k němu.“

Wallander okamžitě ucítil, jak ho hryzla žárlivost. Nechtěně se zašklebil a Linda si toho všimla.

„Co je?“

„Nic.“

„Vidím, že tě něco žere. Šklebíš se.“

„Jenom mi něco uvízlo mezi zubama.“

„Ty se fakt nikdy nepoučíš. Na mě to tvoje lhaní neplatí.“

„Jsem obyčejnej žárlivej táta. Nic víc.“

„Najdi si ženskou. Víš, co jsem ti řekla. Jestli brzo s někým nezačneš píchat, tak to máš spočítaný.“

„Víš, že se mi nelíbí, když používáš tyhle výrazy.“

„Já mám dojem, že potřebuješ, aby tě občas někdo trochu vyprovokoval. Tak čau.“

Linda odešla. Wallander se na chvíli zamyslel. Pak vstal, otevřel láhev vína, vyndal skleničku a všechno si odnesl do obývacího pokoje. Našel mezi deskami Beethovenův poslední smyčcový kvartet a usadil se do křesla. Poslouchal hudbu a nechal myšlenky volně plynout. Víno ho příjemně otupilo. Zavřel oči a vklouzl do dřímoty.

Najednou oči otevřel a byl úplně bdělý. Hudba dohrála, deska se dotočila. Pod hladinou vědomí ho vyburcovala jakási myšlenka. Týkala se ruky, o níž zakopl. Nyberg mu předložil svoji teorii. Ruka se vynořila na povrch vlivem stoupání a klesání spodních vod, hlína sesedla a tím vytlačila spodní vrstvy na povrch. Tak se ruka dostala ven. Ale proč jen ruka? Nenapadlo ho snad u večere prozíravější vysvětlení, než by si sám pomyslel? Že ta ruka vylezla ven, aby k sobě přitáhla pozornost?

Vypil ještě jednu skleničku a pak vytočil Nybergovo číslo. Volat mu domů bylo vždycky riskantní, protože se snadno rozčílil, že ho někdo vyrušuje. Wallander čekal a ve sluchátku to vyzvánělo.

„Nyberg.“

„Tady Kurt. Doufám, že neruším.“

„To si piš, že rušíš. Co je?“

„Ta ruka, co lezla ze země. Jak jsem o ni zakopl. Tys mi říkal, že půda se pohybuje, posouvá se a hladina spodní vody se pořád mění. Ale já stejně nechápu, jak by ta ruka mohla vylézt na povrch zrovna teď.“

„Kdo říká, že se to stalo zrovna teď? Já jsem nic takovýho ne-
tvrdil. Mohla tam ležet roky.“

„Ale to by si jí přece někdo všiml, ne?“

„To je tvoje práce, abys to zjistil. Je to všechno?“

„Ne tak docela. Nedalo by se předpokládat, že tam tu ruku někdo dal záměrně? Aby se našla? Nevšiml sis třeba, že ta zemina kolem byla čerstvě prohrabaná?“

Nyberg ztěžka dýchal. Wallander se obával, že se blíží výbuch vzteku.

„Ta ruka se ven dostala sama,“ pronesl nakonec Nyberg.

Nerozčítil se.

„Jenom mi to vrtalo hlavou,“ řekl Wallander. „Díky, že sis na mě udělal čas.“

Rozloučil se a vrátil se ke své skleničce.

Linda přišla domů chvíli po půlnoci. Ale to už Wallander spal. Skleničku po sobě umyl a prázdnou láhev uklidil.

Druhý den, dvacátého devátého října ve čtvrt na jedenáct, jel Wallander s Martinssonem po silnici pokryté sněhovou břečkou zpátky do Löderupu, aby si promluvili s Elin Trulssonovou a možná ještě s dalšími sousedy, kteří by mohli vnést trochu světla do záhady, jací lidé bydleli v domě Karla Erikssona před mnoha lety.

Ještě předtím měli krátkou poradou. Lisa Holgerssonová trvala na tom, že dokud nebude vystavena konečná lékařská zpráva, případu nalezené kostry se nebudou věnovat žádní další kriminalisté.

„Zima,“ povzdychl si Martinsson. „Jak já tu čvachtanici nesnáším. Kupuju si stírací losy. Ale zatím nevidím, že by na mě přšely tisícovky. Zato vidím dům někde ve Španělsku nebo na Riviéře.“

„Co bys tam dělal?“

„Drhal koberečky. A vzpomínal na břečku, která už se mi nebude vsakovat do ponožek.“

„To by tě unudilo,“ sdělil mu Wallander. „Šmudlal by sis tam ty debilní koberečky s motivem chumelenice a toužil bys po těch našich sračkách.“

Odbočili k červenému domu, který byl od Erikssonova statku vzdálený pár set metrů. Jakýsi muž středního věku se právě chystal vylézt do kabiny traktoru. Zvědavě si je prohlížel. Potřásl si rukou. Muž se představil jako Evert Trulsson. Byl majitelem domu. Wallander mu vysvětlil, proč přišli.

„Kdo by si o Karlovi něco takovýho pomyslel,“ řekl Trulsson, když se Wallander odmlčel.

„Jak tomu máme rozumět?“

„No, že bude mít na zahradě pohřbenou mrtvolu.“

Wallander hodil pohledem po Martinssonovi a snažil se pochopit podivnou logiku Trulssonova tvrzení.

„Můžete nám vysvětlit, co tím myslíte? Že tam to tělo zakopal sám?“

„Co já vím. Jak dobře vlastně člověk zná svoje sousedy? Dřív jsme o lidech v okolí věděli všechno možný. Jenže dneska už nikdo nemá ani ponětí.“

Wallander si pomyslel, že má před sebou jednoho z těch silně konzervativních lidí, kteří mají jasno v tom, že dřív bylo všechno lepší. Byl rozhodnutý nenechat se zatahnout do nesmyslného rozhovoru.

„Elin Trulssonová,“ řekl. „Kdo to je?“

„To je moje máti.“

„Vyrozuměli jsme, že jezdí navštívit Karla Erikssona do pečovatelského domu.“

„Moje matka je ze staré školy a záleží jí na lidech. Myslím, že Karla navštěvuje proto, že to nikdo jiný nedělá.“

„Takže byli přátelé?“

„Byli jsme sousedi. To není to samý jako být přátelé.“

„Ale spory jste neměli,“ ozval se Martinsson.

„To ne. Byli jsme sousedi. Naše pozemky leží vedle sebe. O tuhle cestu se staráme společně. Dělili jsme se o společné záležitosti, zdravili jsme se, a když to bylo potřeba, tak jsme si vypomáhali. Ale jinak jsme se blíž nestýkali.“

„Podle mých údajů sem Erikssonovi přišli v roce 1968. Před čtyřiatřiceti lety. A koupili si statek od nějakého Gustava Henandera.“

„To si pamatuju. My jsme s Henanderovými příbuzní. Myslím, že táta měl nevlastního bratra nějakého Henandera, ale toho adoptovali. Přesně to nevím. Možná si to bude pamatovat máti. Zeptejte se jí. Táta už je dávno po smrti.“

Vykročili k domu.

„Gustav a Laura Henanderovi měli tři děti,“ řekl Martinsson. „Dva syny a dceru. Jezdil sem za nimi ještě někdo? Nějaká žena?“

„Ne. A my jsme viděli každého, kdo k nim jel. Oni si žili sami pro sebe. Žádný návštěvy nemívali.“

Vkročili do tepla kuchyně. Na okně ležely dvě vypasené kočky a sledovaly příchozí pozornýma očima. Do kuchyně vešla žena ve středním věku. Byla to manželka Everta Trulssona. Pozdravila a představila se jako Hanna. Wallander zaznamenal, že má při stisku úplně ochablou ruku.

„Tady je kafe,“ řekl Evert Trulsson. „Posaďte se a já pro mámu dojdu.“

Než Evert Trulsson matku přivedl, uplynulo patnáct minut. Wallander s Martinssonem se během té doby pokoušeli zapříst hovor s Hannou Trulssonovou, ale moc jim to nešlo. Wallander dokázal za celou čtvrt hodinu vyzvědět jen to, že jedna kočka se jmenuje Jeppe a druhá Florry.

Elin Trulssonová byla velmi stará dáma. Měla rozbrázděný obličej, vrásky se jí vtlačily hluboko do kůže. Wallander si pomyslel, že je velmi krásná. Jako kmen starého stromu. Nebylo to poprvé, co si něco takového uvědomil. To poznání přišlo, když se jednou díval na svého otce. Tenhle druh krásy přináší jediné stárí. Celý život vyrytý do brázd v obličejí.

Pozdravili se. Na rozdíl od Hanny Trulssonové stiskla její tchyně Wallanderovi ruku pevně.

„Špatně slyším,“ sdělila mu. „Na levé ucho jsem hluchá úplně, na pravé slyším, ale jenom když lidi nemluví jeden přes druhého.“

„Vysvětlil jsem matce, o co jde,“ dodal Evert Trulsson.

Wallander se ke staré paní naklonil. Martinsson si připravil zápisník.

Ale žádná poznámka do něj nepříbyla. Elin Trulssonová jim nepověděla jedinou cennou informaci. Karl Eriksson a jeho manželka žili životem, který podle všeho neskrýval žádná tajemství, a totéž platilo o rodině Henanderových. Wallander zkusil

zabrousit ještě o krok zpátky do minulosti, k Ludvigu Hanssonovi, který Henanderovi statek prodal v roce 1949.

„Tehdy jsem tady ještě nebydlela,“ řekla Elin Trulssonová. „Pracovala jsem tenkrát v Malmö.“

„Jak dlouho Ludvig Hansson statek vlastnil?“ zeptal se Wallander.

Elin Trulssonová se tázavě podívala na svého syna. Ten zavrtěl hlavou.

„Ti tu nejspíš bydleli řadu generací,“ řekl. „To se dá zjistit.“

Wallander viděl, že dál už se nedostanou. Kývl na Martinssona, poděkovali za kávu, rozloučili se opět podáním ruky a Evert Trulsson je vyprovodil ven. Mokrý sníh mezitím přešel v déšť.

„Kéž by žil táta,“ řekl Trulsson. „Měl fenomenální paměť. Navíc trochu bádál v místní historii. Ale nikdy nic nenapsal. Zato uměl úžasně vyprávět. Kdybych nebyl blbej, mohl jsem si to aspoň nahrát na kazetu.“

Wallander se už chystal nasednout do auta, když vtom si uvědomil, že se chtěl ještě na něco zeptat.

„Nevzpomenete si, jestli tady v okolí nebyl někdo pohřešovaný? V době, když už jste tu bydleli, nebo i předtím. Když někdo záhadně zmizí, lidi si o tom většinou dlouho povídají.“

Evert Trulsson se zamyslel.

„Ale jo, někdy v polovině padesátých let tady zmizela nějaká holčina. Nikdo nevěděl, co se s ní stalo. Jestli se zabila nebo utekla nebo jak to bylo. Bylo jí čtrnáct, možná patnáct let. Jmenovala se Elin, stejně jako máma. Ale o ničem jiným nevím.“

Wallander s Martinssonem vyrazili zpátky do Ystadu.

„Teď už víc nezmůžeme,“ konstatoval Wallander. „Aspoň dokud k tomu neřeknou svoje patologové z Lundu. Můžeme akorát doufat, že se nakonec přece jenom ukáže, že šlo o přirozenou smrt. To by pak stačilo tělo identifikovat. A pokud se nám to nepovede, tak zase o tolik nejde.“

„Jasně že to byla vražda,“ prohlásil Martinsson. „Jinak s tebou souhlasím. Teď budeme čekat.“

Vrátili se do Ystadu a zabrali se do další práce. Za několik dní, v pátek prvního listopadu, zasáhla Skåne sněhová bouře. Ochromilo to dopravu a policie napřela všechny síly, aby nastalou situaci zvládla. Sněžení ustalo druhý den odpoledne, druhého listopadu. V neděli začalo pršet. Napadaný sníh roztál.

V pondělí čtvrtého listopadu šli Wallander s Lindou do práce společně. Sotva vkročili do recepcce, už se k nim chodbou řítíl Martinsson. V ruce držel nějaké papíry.

Wallander okamžitě viděl, že jsou z ústavu soudního lékařství v Lundu.

Stina Hurlénová a její kolegové z Lundu odvedli dobrou práci. Pořád ještě potřebovali čas, aby mohli do detailu prozkoumat ostatky ženy, jejíž kostra se našla. Ale vzhledem k informacím, které mohli potvrdit, věděli Wallanderovi lidé, na čem jsou. Především získali jistotu, že se opravdu jedná o vraždu. Ženu někdo připravil o život. Na těle se našly stopy poškození, které doprovází smrt oběšením. Zabilo ji zranění na obratli. Wallander si neodpustil pochmurný komentář. Smrt oběšením není u sebevrahů nic nezvyklého, ale žádný už se pak neodřízne a nejde se pohrbit na vlastní nebo sousedovu zahradu.

Také se dozvěděli, že odhad ženina věku kolem padesáti let je správný. Smrt ji zastihla zhruba v tomhle věku. Kostra nevykazovala žádná opotřebení. Jinými slovy to znamenalo, že se nejednalo o těžce pracující osobu.

Teprve poslední údaj z pitevního protokolu dal Wallanderovi a jeho týmu aspoň nějaký pevný bod, odrazový můstek k zahájení vyšetřování.

Žena ležela v hrobě padesát až sedmdesát let. Jak k tomu časovému údaji lékaři a další odborníci dospěli, to bylo nad Wallanderovo chápání. Ale věřil jim. Patologové se obvykle nemýlí.

Komisař vzal Martinssona a Lindu k sobě do kanceláře, kde se shlukli kolem stolu. Linda neměla s případem nic společného, ale ze zvědavosti se k nim přidala. A Wallander si jejich spontánních poznámek cenil. Občas měla docela bystré a důležité postřehy.

„Čas,“ zahájil Wallander, když se všichni usadili. „Co pro nás znamená?“

„Umřela někdy mezi roky 1930 a 1950,“ řekl Martinsson. „Ta informace nám práci ulehčuje a zároveň znesnadňuje. Je to jednodušší, protože prohledáváme ohraničenou dobu. Těžší je to v tom, že je to tak dávno.“

Wallander se usmál.

„Tos řekl moc hezky,“ pochválil ho. „To je nová formulace. Prohledáváme ohraničenou dobu. Prohledávat čas. Možná bys v jiném životě mohl skládat básně.“

Komisař se energicky naklonil dopředu. Teď se mají čeho chytit. Získali pevný bod.

„Musíme to klubko nějak rozmotat,“ řekl. „Bude to chtít prohrabat staré zaprášené dokumenty. Ať už se tenkrát stalo cokoli, došlo k tomu v době, kdy jsme ještě nejspíš nebyli na světě, nebo aspoň tady Linda. Ale začíná mě hodně zajímat, kdo ta žena byla a co se jí stalo.“

„Zkousím to spočítat,“ navázala Linda. „Pokud předpokládáme, že ji zavraždili v roce 1940 — když vezmu střed v tom časovém rozpětí —, a pokud budeme uvažovat, že ji zabil dospělý člověk, řekněme třicátník, tak to znamená, že pátráme po někom, komu je devadesát. Vrah devadesátník. Ale klidně mu může být přes sto let. Což pravděpodobně znamená, že je už dávno po smrti.“

„Správně,“ řekl Wallander. „Ale my toho nenecháme jenom proto, že pachatel už je nejspíš po smrti. Nejprve musíme zjistit, kdo ta žena byla. Třeba se najdou příbuzní nebo její děti, kterým se uleví, až se dozví, co se doopravdy stalo.“

„Budeme něco jako archeologická policie,“ nadhodil Martinsson. „Docela rád si poslechnu, jakou tomu Lisa přidělí prioritu.“

Lisa Holgerssonová tomu přidělila přesně tu prioritu, jakou Wallander očekával. Tedy nulovou. Samozřejmě jí bylo jasné, že je nutné nález kostry nějak prošetřit. Ale nemůžou na to vyčlenit lidi, protože už takhle mají příliš mnoho rozpracovaných případů, které je potřeba uzavřít.

„Tlačí na mě statistiky policejního prezidia,“ povzdychla si Lisa. „Musíme prokázat, že máme dobrou úspěšnost. Už nestačí, že vykazujeme všechny odložené případy jako vyřešené.“

Martinsson s Wallanderem sebou cukli. Wallander si říkal, že se šéfová možná podřekla. Nebo se chtěla svěřit se svými starostmi.

„Je to vážně možné?“ zeptal se Wallander opatrně.

„Všechno je možné. Jenom čekám, kdy na to přijde generální inspekce, že evidujeme odložené případy jako vyřešené.“

„Tohle se obrátí proti nám,“ prorokoval Wallander. „Veřejnost za to napadne nás.“

„Ale ne,“ namítl Martinsson. „Lidi nejsou hloupí. Vidí, že nás je méně a méně. Je jim jasné, že ten problém není u nás.“

Lisa Holgerssonová vstala. Sezení bylo u konce. Neměla chuť pokračovat v neradostné debatě o podvodu s uzavřenými případy, které vlastně nejsou vyřešené.

Martinsson s Wallanderem zamířili do zasedačky. Na chodbě se srazili s Lindou. Byla na cestě ven s hlídkovým vozem.

„Jak to šlo?“

„Podle očekávání,“ odvětil Wallander. „Máme práce nad hlavu. Takže budeme pracovat co nejméně.“

„To nebylo spravedlivý,“ mírnil ho Martinsson.

„Jistěže to nebylo spravedlivý. Kdo řekl, že policejní práce dbá na spravedlnost?“

Linda zavrtěla hlavou a zmizela.

„Tu tvoji poslední poznámku moc nechápu,“ řekl Martinsson.

„Já taky ne,“ odtušil Wallander pobaveně. „Ale nezaškodí, když si mladá generace taky s něčím láme hlavu.“

Sedli si ke stolu. Martinsson přes interní linku sehnal Stefana Lindmana. Kolega dorazil za pár minut a v ruce nesl složku.

„Pohřešované osoby,“ začal Wallander. „Nic tak nepřitáhne pozornost jako lidi, po kterých se slehne zem. Jdou koupit mlíko a už se nikdy nevrátí. Nebo vyrazí na návštěvu ke kamarádce a beze stopy zmizí. Zejména pohřešované mladé ženy probouzejí

lidskou představivost. Pořád si pamatuju, jak kdysi zmizela nějaká dívka, jmenovala se Ulla. Stalo se to v padesátých letech. Ztratila se po taneční zábavě v Sundbybergu a už se nikdy nenašla. Dokonce si pořád dokážu vybavit její obličej.“

„Máme i statistiku,“ navázal Stefan Lindman. „Na to, že ji dělala policie, je docela spolehlivá. Většina pohřešovaných se během krátké doby zase objeví, obvykle během pár dnů až týdne. Těch, kteří se opravdu nenajdou, je minimum.“

Otevřel desky.

„Podíval jsem se do archivů,“ pokračoval. „Abych se držel toho období, které zhruba určil patolog, pátral jsem mezi lety 1930 až 1950. Naše databáze jsou slušně zaplněné, včetně historických a těch, co registrují neuzavřené případy, které padly kvůli tehdejšímu regulím pod stůl. Řekl bych, že jsem si o dané oblasti a pohřešovaných ženách, které by mohly připadat v úvahu, udělal celkem dobrý přehled.“

Wallander se naklonil přes stůl.

„A co máš?“

„Nic.“

„Jak nic?“

Stefan Lindman přikývl.

„Slyšíš dobře. V tom konkrétním období nebyla v místě hlášena ani jedna pohřešovaná žena, která by věkově odpovídala. A v Malmö taky ne. Už jsem si myslel, že jsem na něco narazil — pohřešovaná devětačtyřicetiletá žena ze Svedaly, která zmizela z domova v prosinci 1942. Ale za pár let se zase vynořila. Utekla od manžela s nějakým vojákem ze Stockholmu, který tady sloužil. Ale nakonec ji omrzelo, vášeň opadla, a tak se vrátila domů. Kromě téhle ženské tam nebyl nikdo.“

Mlčky dumali nad tím, co jim Stefan Lindman sdělil.

„Takže nemáme žádné pohřešované,“ ozval se po chvíli Martinsson. „Ale někdo na zahradě pohřbil mrtvolu. Ta žena umřela násilnou smrtí. Někomu přece musela chybět.“

„Třeba byla odjinud,“ řekl Stefan Lindman. „Pokud zmapujeme všechny pohřešované ženy v příslušném věku po celém Švédsku, dostaneme samozřejmě úplně jiný výsledek. Navíc v tom období zuřila válka a spousta lidí byla v pohybu. Mimo jiné uprchlíci, ovšem ti zrovna nebyli vždycky zaregistrovaní podle předpisů.“

Wallandera zaujala jiná myšlenka.

„Já to vidím takhle,“ ozval se. „Neznáme totožnost té ženy. Zato víme, že ji někdo pohřbil. Někdo držel v ruce rýč a zakopal ji. Není důvod pochybovat, že to udělal stejný člověk, který ji zabil. Samozřejmě to mohla udělat i žena, to není vyloučené. Od toho se odpícháme. Kdo držel v ruce rýč? A proč tělo skončilo právě na Erikssonově zahradě?“

„Nebyla to Erikssonova zahrada,“ opravil ho Martinsson. „Tedy patřila Ludvigu Hanssonovi.“

Wallander přikývl.

„Tam zkrátka musíme začít,“ zopakoval. „U Ludviga Hanssona a jeho rodiny, která ten pozemek kdysi vlastnila. Všichni tehdejší pamětníci už jsou po smrti. Kromě těch, co byli tenkrát ještě děti. Tak to vezmeme od nich. Od dětí Ludviga Hanssona.“

„Mám pokračovat?“ zeptal se Stefan Lindman. „Podívat se na zbytek Švédska? Pohřešované ženy v období 1930 až 1950?“

„Jo,“ přitakal Wallander. „Někdo musel nahlásit její zmizení. Někde prostě být musí.“

Wallanderovi trvalo tři dny, než vypátral jediného potomka Ludviga Hanssona, který byl ještě naživu. Stefan Lindman mezitím začal zpracovávat pohřešované Švédky za příslušné časové období a našel dvě, které byly aspoň odpovídajícího věku. Ale jak jeho, tak ostatní kolegy nahloďával fakt, že v jednom případě se jednalo o ženu z obce Timrå u Sundsvallu a druhá pohřešovaná, Marie Teresa Arbågeová, bydlela v době svého zmizení v Luleå, čili k oběma zmizením došlo daleko na severu.

Martinsson se mezitím ponořil do katastru nemovitostí a zjistil, že statek, který Ludvig Hansson prodal, se v rodině dědil od poloviny devatenáctého století. První Hansson, který statek vlastnil, se ve skutečnosti jmenoval Hansen a přišel ze severu, od hranic s krajem Småland. Wallander s Martinssonem několikrát probírali skutečnost, že rodina statek najednou prodala. Nemohl by se v tom skrývat motiv, který by na pohřbenou ženu vrhl nějaké světlo?

Linda přišla s návrhem, který byl, jak musel Wallander poněkud nerad uznat, velmi dobrý. Spočíval v tom, že by se vyhledaly staré letecké snímky statku, starší než ten, který visel v domě. Prodělala zahrada nějaké změny? Pokud ano, kdy k tomu došlo? A co se stalo s průčelní budovou, která kdysi byla součástí statku a teď je pryč?

Wallander prohledával databáze a evidenci obyvatel. Nakonec v nich objevil posledního žijícího potomka Ludviga Hanssona. Ze čtyř dětí byla naživu už jen dcera Kristina, narozená v roce 1937. Wallander podle záznamů viděl, že je to dítě, které si Ludvig s manželkou Almou pořídili takříkajíc na stará kolena. Kristina

se v dospělosti provdala a přijala příjmení Fredbergová. Teď bydlela v Malmö, a když Wallander zvedl sluchátko, aby jí zavola, cítil jemné napětí.

Ohlásila se nějaká mladá žena. Představil se, řekl, že je od policie a že by chtěl mluvit s Kristinou. Žena ho požádala, ať počká u telefonu.

Kristina Fredbergová měla vlídný hlas. Wallander jí vysvětlil, proč volá, že s ní potřebuje mluvit v souvislosti s nálezem, který policie učinila na zahradě.

„Četla jsem o tom v novinách,“ potvrdila Kristina Fredbergová. „Nedokážu pochopit, že se to stalo na zahradě, kde jsem si jako malá hrávala. Nemáte tušení, o koho se jedná?“

„Ne.“

„Já vám asi nic zásadního nepovím.“

„Potřebuju si utvořit nějakou představu. Obecný obrázek.“

„Můžete se zastavit, kdy chcete,“ řekla. „Já mám moře času. Jsem vdova. Manžel mi umřel před dvěma lety. Zjistili mu rakovinu. Šlo to rychle.“

„Telefon vzala vaše dcera?“

„Lena. Moje nejmladší. Kód ke vstupním dveřím do domu je 1225.“

Dohodli se, že za ní Wallander přijede do Malmö ještě tentýž den. Pak zavola Lindě a zeptal se, jestli nechce jet s ním, ani nevěděl proč. Po dvoudenní službě měla volno a vzbudil ji. Ale na rozdíl od něj se málokdy naštvála, když ji někdo vytrhl ze spánku. Domluvili se, že ji vyzvedne za hodinu, v jedenáct.

Do Malmö jeli v dešti a vichru. Wallander poslouchal kazetu s nahrávkou *Bohémy*. Linda nebyla bůhvíjakou milovnicí opery, a tak snížil hlasitost. Když dorazili do Svedaly, Wallander hudbu vypnul.

„Ulice Nobelvagen,“ řekl. „Bydlí přímo v centru.“

„Bude pak čas, že bysme se tu chvíli zdrželi?“ zeptala se Linda. „Zašla bych si na nákupy. Už dlouho jsem nikde nebyla.“

„A co chceš nakupovat?“

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.